

KULTURRÅDET
Arts Council
Norway

Statistikk for museum 2014

Utgitt av Kulturrådet

ISBN: 978-82-8105-112-6 (Trykt)

ISBN: 978-82-8105-113-3 (PDF)

Trykk: 07 Media

Kulturrådet

Mølleparken 2

Postboks 8052 Dep

N-0031 Oslo

Tlf: +47 21 04 58 00

post@kulturradet.no

www.kulturradet.no

INNHALD

s. 4	Statistikk for museum 2014
s. 5	Museumsdrift
s. 8	Besøk og tilgjenge
s. 9	Utstillinger og formidling
s. 11	Forskning og fagleg samarbeid
s. 12	Forvaltning av samlingar
s. 18	Om statistikken

Statistikk for museum 2014

I tillegg til store samlinger av gjenstandar, kulturhistoriske bygningar og fotografi, forvaltar musea mellom anna tekniske og industrielle anlegg, kulturlandskap og hageanlegg. For 2014 er også slike samlinger innlemma i statistikken. Tala viser at musea har store oppgåver på desse områda. Nytt i 2014 er også ei kartlegging av oppbevaringstilhøva i musea.

Statistikk 2014 for norske museum blei samla inn i mars 2015 og omfattar museum med minst eitt fast årsverk i 2014. Museumsstatistikken skal gi eit best mogleg bilete av norske museum, og syner informasjon om museumsinstitusjonane, besøk og tilgjenge, formidling og utstillingar, forskning og samarbeid, forvaltning av bygningar og samlingar. Talmaterialet omfattar i alt 119 museum. Av desse fekk 73 museum driftstilskot frå Kulturdepartementet. Dei 46 andre musea er mellom anna kommunale museum, universitetsmuseum og museum under andre departement.

Rapporten inneheld fem delar. Den første delen omtalar drift, organisasjonsform, økonomi og tilsette. Del to presenterer publikumstal og tilgjenge. Dei neste delane kastar lys over tre av kjerneoppgåvene til musea: *formidling, forskning og forvaltning*. Tabellen som viser museumsbesøk, samlingar og årsverk, blir saman med dei fylkesvise tabellane publisert som særskilt elektronisk vedlegg på www.kulturradet.no/museum/statistikk. Riksarkivet har ansvaret for arkivstatistikken frå og med 2014.

MUSEUMSDRIFT

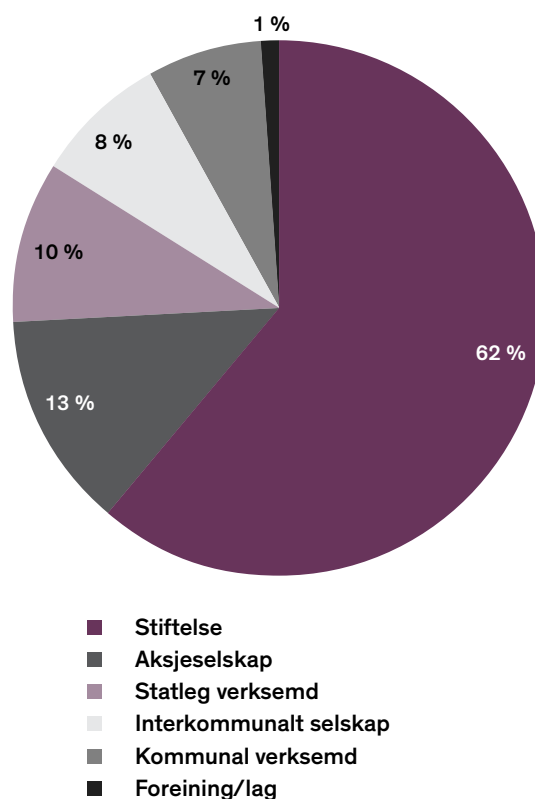
Talet på museum som er med i denne statistikken har gått ned frå 188 i 2005 til 119 i 2014. Nedgangen skuldast konsolideringsprosessar der museum har gått saman i større organisasjonar. Over heile landet har konsolideringsprosessane gripe inn i eigarstrukturar, eigdomsforhold, organisasjonsform og organisering. 62 prosent av musea var i 2014 organiserte som stiftingar.

Økonomi

Musea sine eigeninntekter er i hovudsak billettinntekter, butikk- og kaféinntekter, sponsorinntekter og gåver. Totalt hadde musea eigeninntekter på 1,29 milliardar kroner i 2014, noko som tilsvarar 29 prosent av dei samla inntektene. Prosentdelen eigeninntekter gjekk litt opp samanlikna med fjoråret, mens tilsvarande tal for 2005 var 33 prosent. Musea fekk 132 millionar i sponsorinntekter og gåver i 2014, noko som utgjør 3 prosent av dei totale inntektene. Sidan 2005 har dette talet vore ganske stabilt, mellom 3 og 5 prosent. Det er berre musea under Kulturdepartementet som skil mellom sponsorinntekter og gåver, og dei to kategoriane blir derfor sett under eitt i denne publikasjonen.

Musea sine samla inntekter var 4,46 milliardar kroner, medan dei totale utgiftene var 4,43 milliardar kroner. Offentlege tilskot til musea var 3,17 milliardar kroner i 2014, noko som tilsvarar 613 kroner per innbyggjar. Posten drift og vedlikehald viser ein svak prosentvis nedgang sidan 2005, medan løn og pensjon har svak auke.

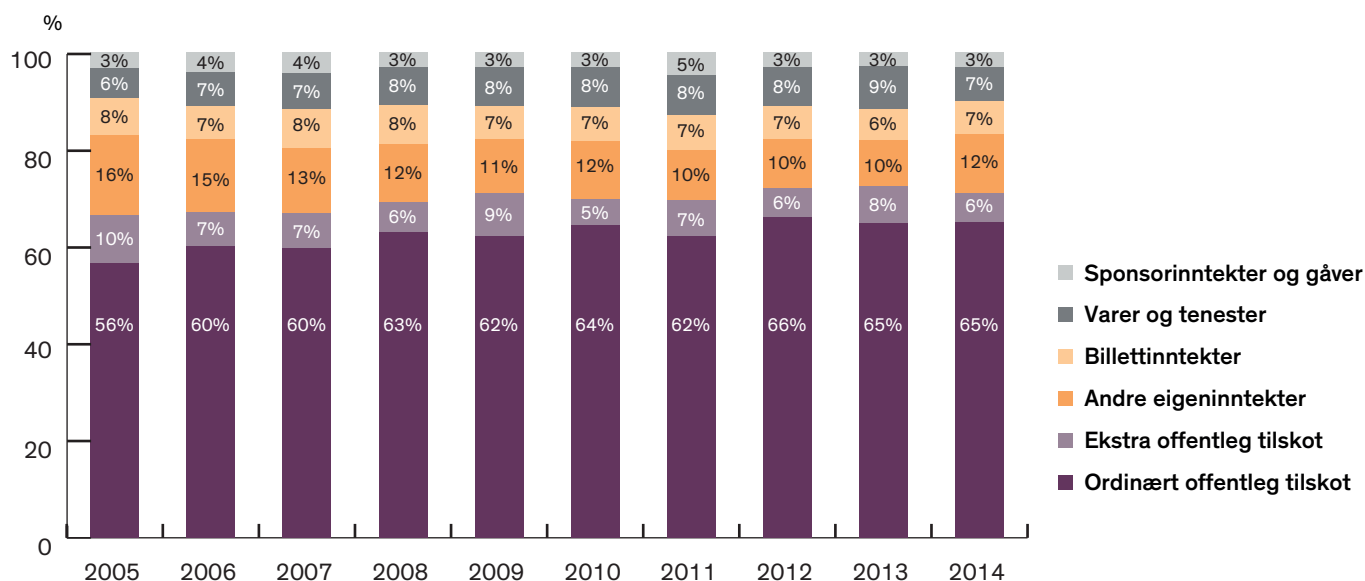
FIGUR 1: ORGANISASJONSFORM 2014

FIGUR 2: UTVIKLING OG FORDELING AV INNTEKT 2005-2014 (I HEILE MILL.)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ordinært offentlig tilskot	1 444	1 684	1 800	2 026	2 201	2 398	2 464	2 626	2 754	2 887
Andre eigeninntekter	419	406	401	402	391	451	411	410	404	544
Billettinntekter	192	202	241	242	238	258	286	286	269	323
Varer og tenester	158	193	226	252	286	308	324	335	382	296
Ekstra offentlig tilskot	257	183	222	198	314	201	297	234	319	279
Sponsorinntekter og gåver	87	125	130	106	95	116	193	111	118	132
I alt	2 556	2 794	3 021	3 227	3 525	3 733	3 974	4 003	4 246	4 460

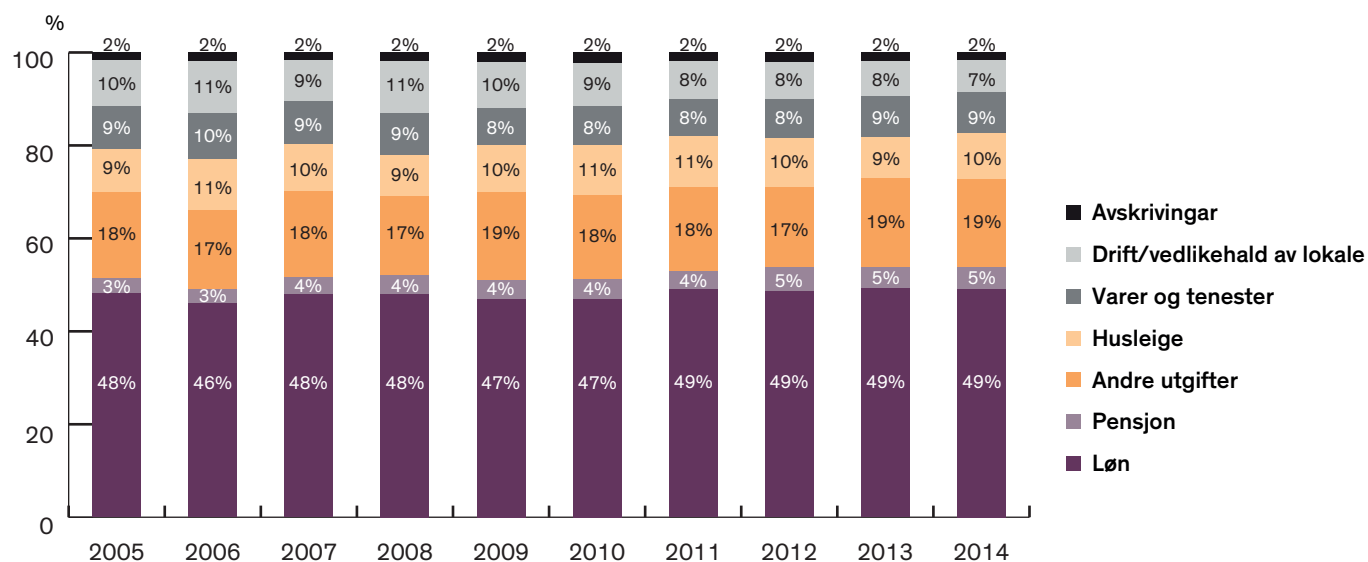
FIGUR 3: PROSENTVIS FORDELING AV INNTEKTER 2005-2014

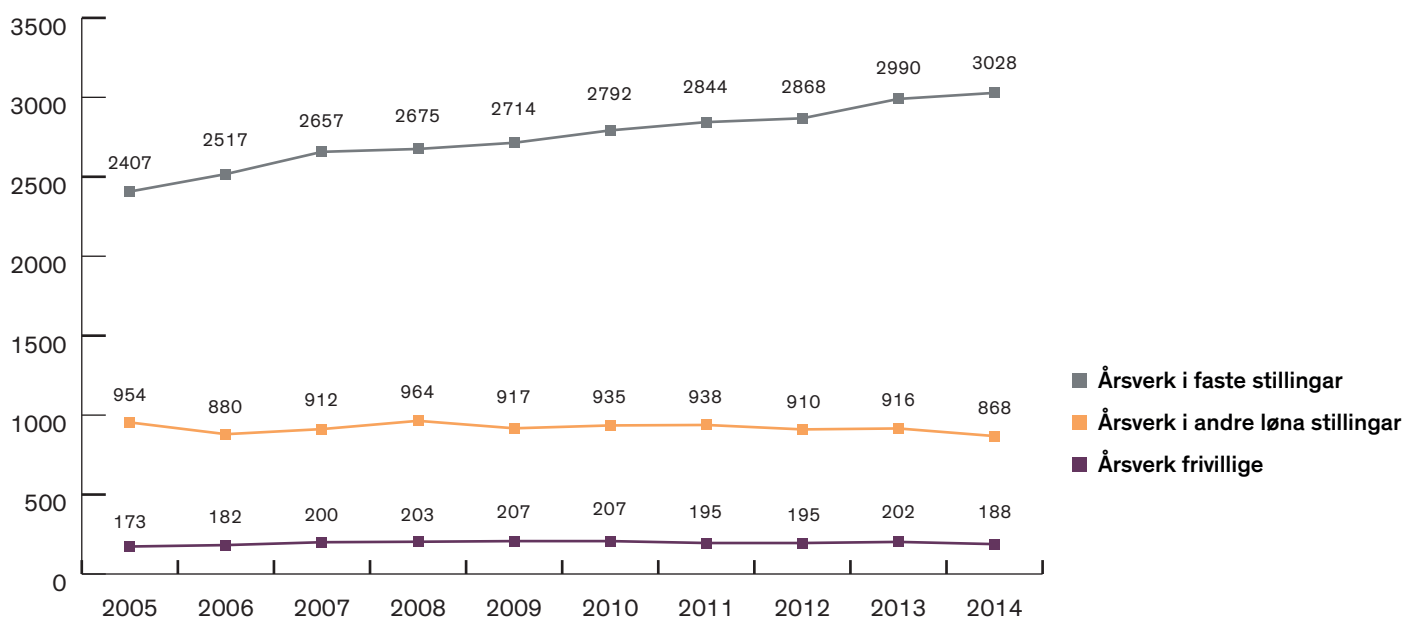
FIGUR 4: UTVIKLING OG FORDELING AV UTGIFTER 2005-2014 (I HEILE MILL.)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Løn	1 193	1 273	1 396	1 524	1 611	1 743	1 798	1 936	2 045	2 174
Pensjon	82	95	110	124	139	156	149	207	188	205
Andre utgifter	455	478	537	549	665	671	678	691	794	838
Husleige	231	317	294	295	355	403	398	417	371	442
Varer og tenester	231	270	270	294	294	305	297	332	361	382
Drift/vedlikehold av lokale	246	291	255	348	337	348	297	325	320	307
Avskrivningar	41	44	51	58	62	84	88	80	73	77
I alt	2 478	2 768	2 913	3 193	3 462	3 710	3 704	3 988	4 152	4 425

FIGUR 5: FORDELING AV UTGIFTER 2005-2014

FIGUR 6: UTVIKLING I TAL ÅRSVERK 2005-2014

Personale

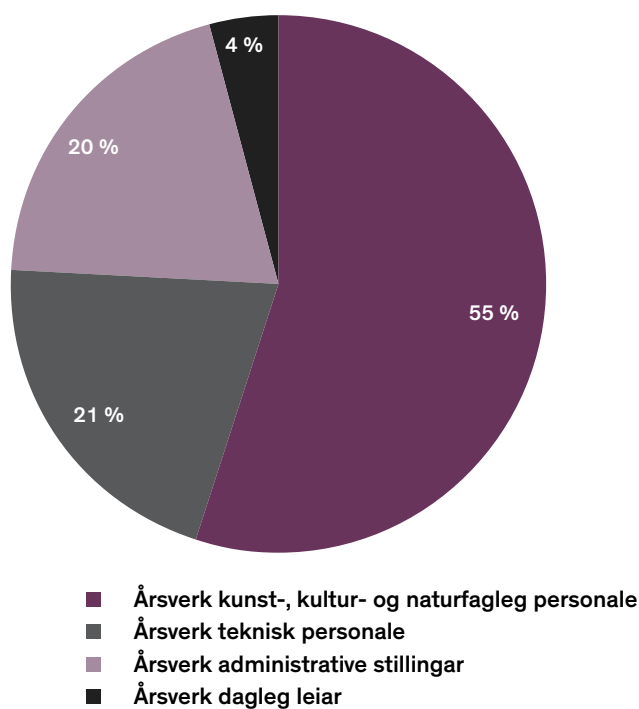
I alt arbeidet 3 563 personar i faste stillingar i norske museum i 2014, til saman 3 028 årsverk. Dei ti siste åra har talet på personar og årsverk i faste stillingar auka jamt, medan talet på frivillige årsverk og årsverk i andre lønte stillingar har vore meir stabile. Samanlikna med året før, har desse tala gått noko ned i 2014.

Årsverk

I 2014 stod kvinner for 53 prosent av årsverka i faste, lønte stillingar og for 60 prosent av andre lønte stillingar. Menn utførte 57 prosent av årsverka i leiarstillingar og 69 prosent av årsverka i dei tekniske stillingane. Kvinnene dominerte dei administrative og vitenskaplege årsverka, med høvesvis 73 prosent og 57 prosent. I museumsstyra var 46 prosent kvinner og 54 prosent menn. Av styreleiarane var 73 prosent menn.

Fordelinga mellom administrative, faglege og tekniske årsverk har endra seg noko sidan dette kom med i statistikken i 2006. Delen faglege og administrative årsverk har gått opp, medan delen årsverk i leiarstillingar og for teknisk personale har gått ned.

FIGUR 7: FORDELING AV ÅRSVERK I 2014

BESØK OG TILGJENGE

I 2014 hadde musea 10,86 millionar besøk. Det er ein liten nedgang frå 2013. Over dei siste fem åra er Troms det fylket med størst prosentvis auke i besøk, med ein oppgang på 69 prosent. Hedmark hadde den største auken siste året med 27 prosent. Besøkstala har gått mest ned i Østfold, med 26 prosent sidan 2010.

Naturhistorisk museum (UiO) hadde høgast besøkstal med 809 000 i 2014. Så følgjer Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design med 529 000 og Norsk Folkemuseum med 528 000 besøk. Dei 16 mest besøkte musea stod for meir enn 50 prosent av det totale besøkstalet. Sju av musea hadde mindre enn 2 000 besøk. Flest besøk hadde Oslo med gjennomsnittleg 6,6 besøk per innbyggjar. Sør-Trøndelag hadde også eit høgt tal per innbyggjar, med 3,5 besøk i 2014. På landsbasis var det 2,1 besøk per innbyggjar. Sett i forhold til andre europeiske land, er Noreg mellom dei fem landa med flest museumsbesøk per innbyggjar.

16 museum hadde gratis inngang for alle heile året, mens 81 museum hadde gratis inngang for barn heile året. Av dei musea som tok inngangspengar var den gjennomsnittlege prisen for ein vaksenbillett 74 kroner, mens gjennomsnittleg pris for barnebillett var 38 kroner. 54 prosent av dei besøkjande i 2014 betalte billett, mot 49 prosent året før.

Barn og unge

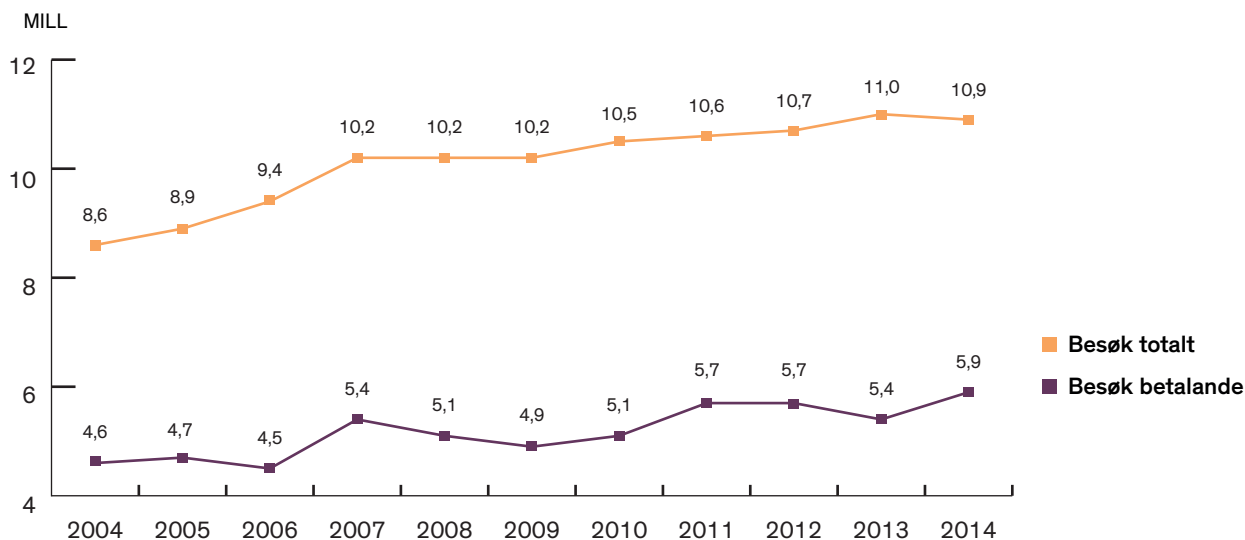
2,9 millionar museumsbesøk blei gjort av barn og unge i 2014. Dette tilsvarar om lag 27 prosent av det totale besøket.

Musea legg stor vekt på å ha eit godt tilbod til det yngste publikummet og samarbeider med skulane om besøk og formidling. 77 prosent av musea har ein plan for formidling retta mot barn og unge.

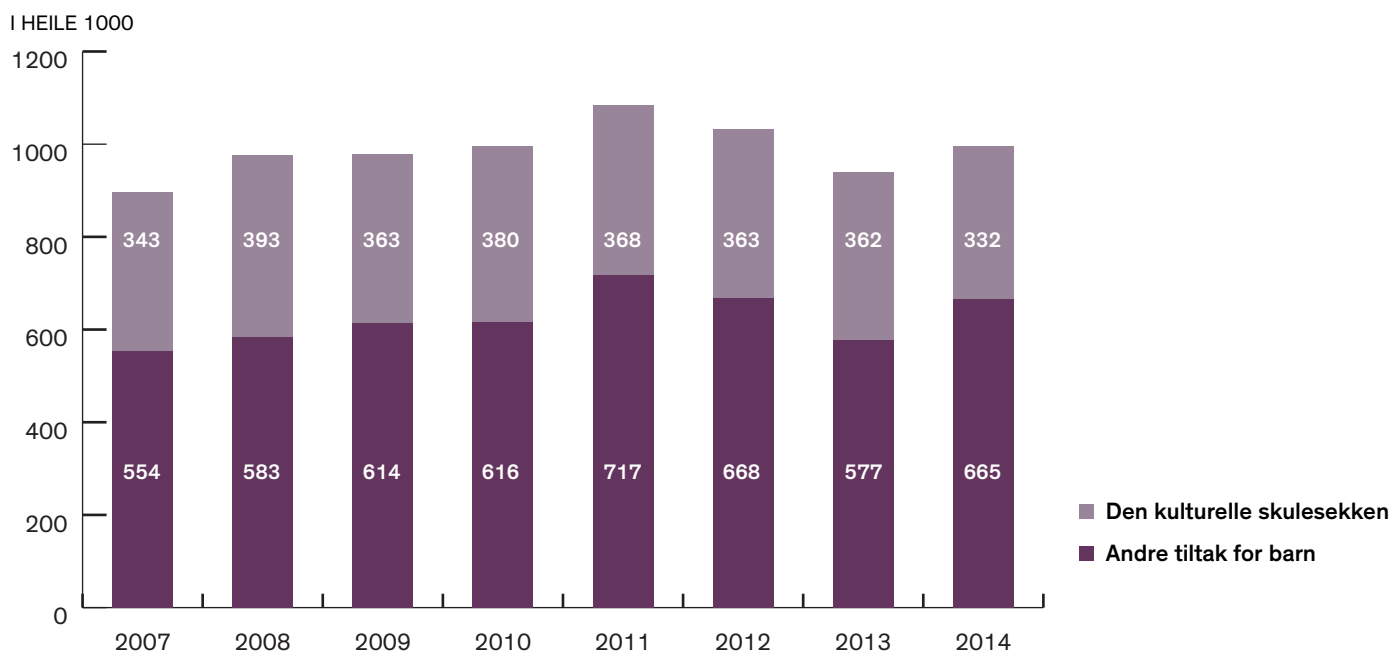
Talet på barn og unge som deltok i organisert undervisning i 2014 var 997 000. Frå 2013 er det ein oppgang på nærare 60 000. Talet på barn og unge som deltok i tiltak i regi av Den kulturelle skulesekken er framleis høgt, men har gått attende kvart år sidan 2010, frå meir enn 380 000 til 332 000 i fjor.

36 prosent av musea har internettbaserte pedagogiske opplegg for barn og unge.

FIGUR 8: BESØK 2004-2014 (I MILL.)

FIGUR 9: BARN OG UNGE SOM HAR DELTEKE I PEDAGOGISKE TILTAK (I HEILE 1000)

UTSTILLINGAR OG FORMIDLING

Gjennom målretta tilrettelegging og nyskapande formidling skal musea fremje innsikt og refleksjon. Den viktigaste formidlingskanalen er utstillingane.

Utstillingar og formidling

I alt hadde musea 1 537 basisutstillingar (85 av desse var nye), 1 087 temporære utstillingar (712 nye) og 406 vandreutstillingar (103 nye) i 2014. Det var ein liten nedgang i talet på basisutstillingar frå 2013, mens talet på eigenproduserte, temporære utstillingar gjekk kraftig opp.

Musea tolkar kva som ligg i «basisutstilling» ulikt, noko ein må vere klar over dersom ein samanliknar tal frå forskjellige museum. Rettleiingsteksten til skjemaet som musea har fylt ut gir følgjande definisjon av basisutstilling: *«Fast utstilling som er ein del av museets faste opplegg for formidling. Eit museum kan ha fleire basisutstillingar. Eit tun eller friluftsmuseum med fleire bygningar blir rekna som ei basisutstilling.»*

Musea blei for 2014 også spurde om dei tilbyr formidling på andre språk enn norsk. Dei fleste har tilbod på engelsk, om lag halvparten på tysk, ein tredel på fransk og ein femdel på spansk. Elles formidlar nokre av musea på russisk, nederlandsk og italiensk, og fire av musea oppgir formidling på polsk. Sju av musea brukar dei

samiske språka i formidlinga. Berre eitt museum nemner teiknspråk.

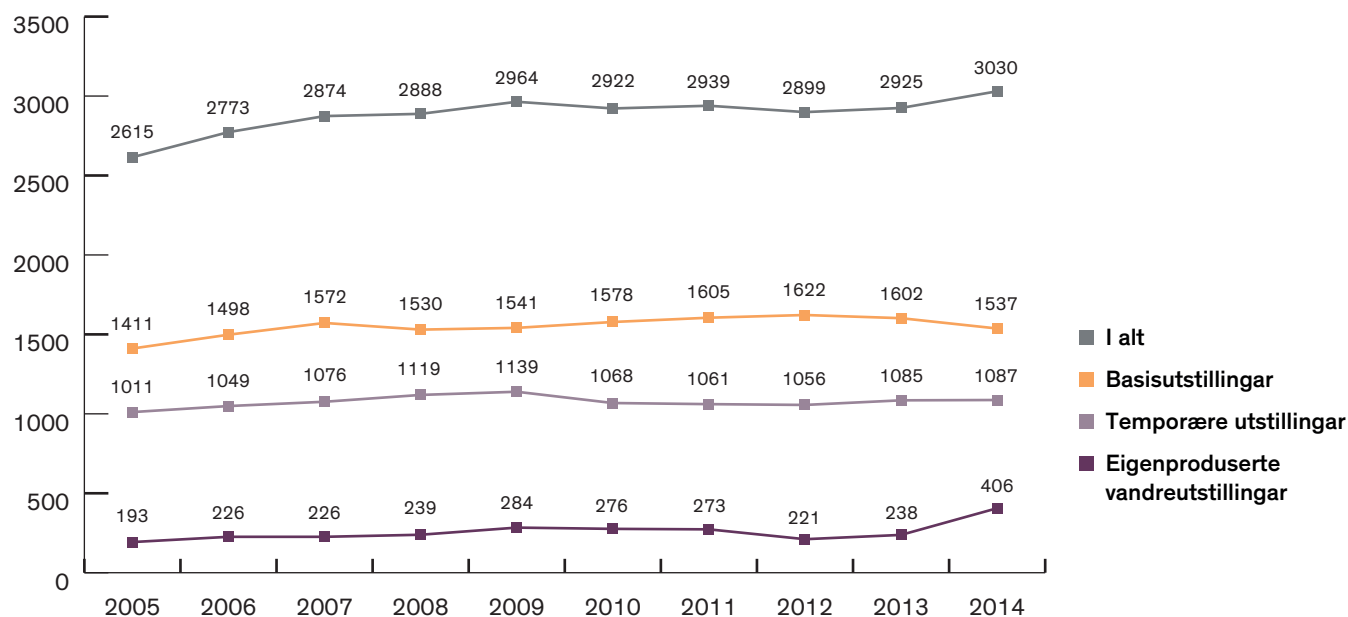
Opne møte, konsertar, teater

Musea hadde 5 926 opne møte, 1 653 konsertar og nærare 2 000 framsyningar av 300 teateroppsettingar i 2014. Særleg har talet på opne møte auka dei siste ti åra.

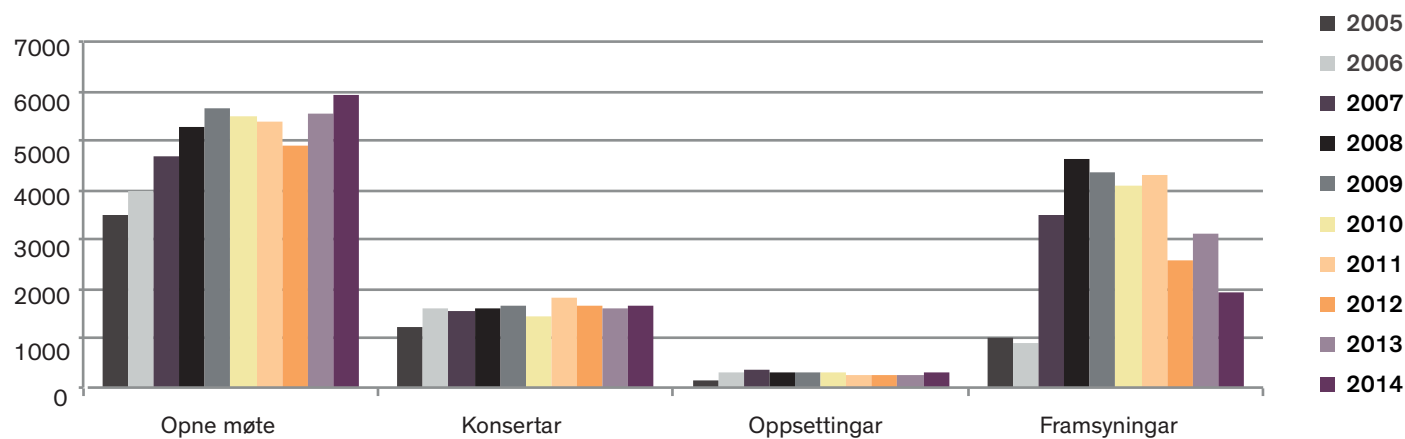
Universell utforming

For mange av musea er bevaringsomsyn ei utfordring når det gjeld fysisk tilrettelegging. 75 prosent av musea opplyser at dei har tilrettelagde lokale, med for eksempel teleslynge, heis for rullestolbrukarar og rullestolramper. 67 prosent av musea hadde formidling tilrettelagt for menneske med nedsett funksjonsevne, som til dømes merking med blindeskrift, teiknspråk, storskrift og lettlest informasjon. Då ikkje alle har tilgang til alle museumsbygg og anlegg, blir det viktig å utforme museet sine heimesider slik at fleire kan ta del i tilbodet. Web Accessibility Initiative (WAI) er ein standard for universelt tilgjengelege nettstader med retningslinjer for informasjon på Internett. 39 prosent av musea melder at heimesidene deira følgjer standarden i 2014.

FIGUR 10: TAL UTSTILLINGAR 2005–2014

FIGUR 11: OPNE MØTE, KONSERTAR, TEATEROPPSETTINGAR OG FRAMSYNINGAR 2005–2014

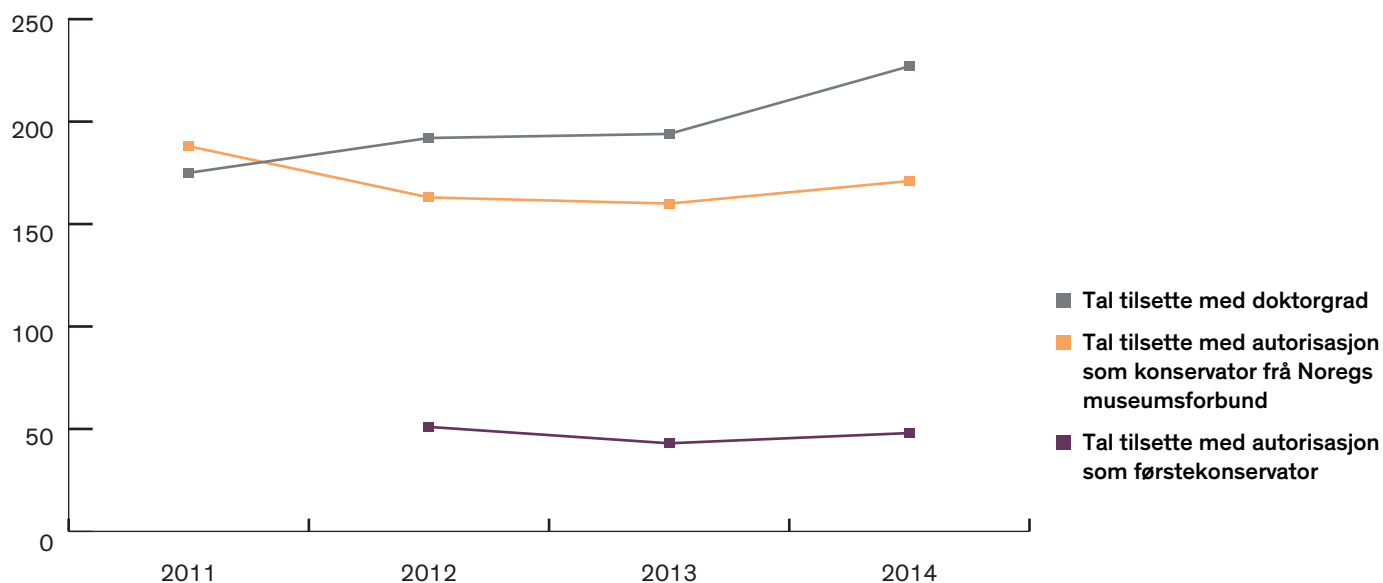

TABELL 1: UNIVERSELL UTFORMING

	2010	2011	2012	2013	2014
Er museumslokala tilrettelagt for menneske med nedsett funksjonsevne?	74 %	72 %	73 %	73 %	75 %
Er museet si formidling tilrettelagt for menneske med nedsett funksjonsevne?	55 %	52 %	64 %	64 %	67 %
Følgjer museet sine heimesider WAI-standarden?	36 %	43 %	43 %	47 %	39 %

FORSKING OG FAGLEG SAMARBEID

FIGUR 12: FORMELL KOMPETANSE 2011-2014

Forskning og kunnskapsutvikling er eit nødvendig fagleg grunnlag for innsamling, dokumentasjon og formidling. Samla har den formelle fagkompetansen og forskningsformidlinga auka. Talet på tilsette med doktorgrad gjekk opp frå 194 i 2013 til 227 i 2014. Det same gjeld talet på fagfelleverderte publikasjonar som auka frå 355 til 442. 68 % av dei tilsette med doktorgrad arbeidde ved universitetsmusea, som stod for 79 % av dei fagfelleverderte artiklane.

Fagleg samarbeid

47 museum har delteke i eitt eller fleire forskings- og utviklingsprosjekt i 2014. Musea rapporterte om til saman 218 prosjektdeltakingar. Dette er noko mindre enn året før.

Dei faglege og tematiske museumsnettverka har vore viktige plattformer for den fagleg utviklinga i musea dei ti siste åra. Av dei 119 musea i statistikken deltok 94 i eitt eller fleire av dei totalt 23 nettverka. 35 av musea var med i fleire enn tre av desse. I alt deltok 60 museum i eitt eller fleire samarbeidsprosjekt i regi av desse nettverka. Det er nokre færre enn året før. Fleire av desse prosjekta kan være samanfallande med dei allereie omtala FoU-prosjekta.

Utlån

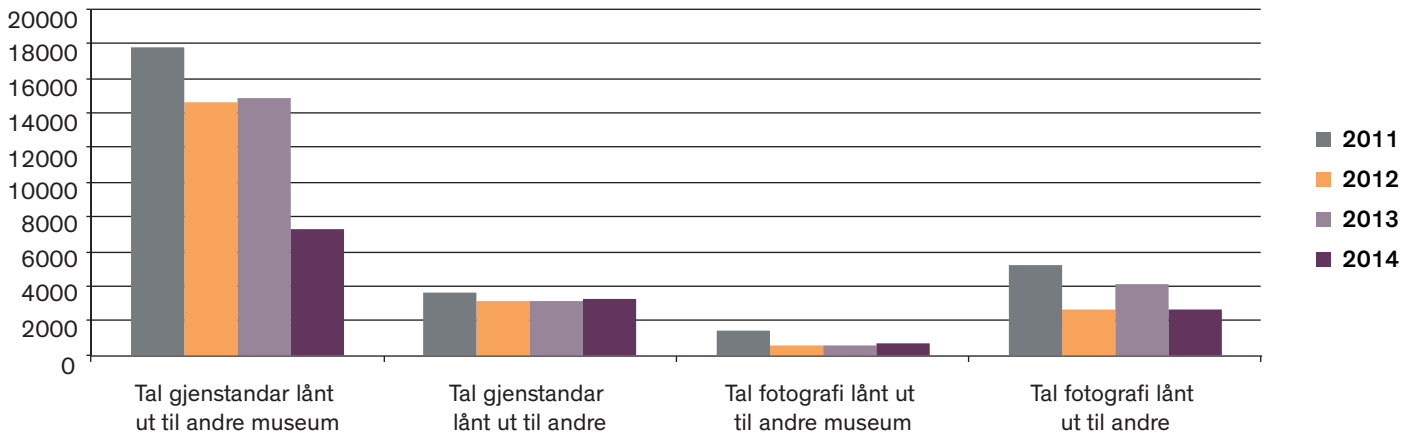
Tala for utlån frå samlingane fortel at 62 av musea lånte ut i alt 7 239 gjenstandar til andre museum i 2014. Elles låner musea også ut fotografi, både til andre museum og til institusjonar utanfor museumssektoren. Samanlikna med tidlegare år er tala stabile, bortsett frå talet på utlån av gjenstandar musea i mellom, som har gått ned.

TABELL 2: AKTIVE FAGLEGE MUSEUMSNETTVERK 2014

NETTVERK	HOVEDANSVARLEG MUSEUM
Arbeiderkultur og arbeidslivshistorie	Norsk Industrierbeidermuseum
Bergverk	Norsk Bergverksmuseum
Bygg	Ryfylkemuseet
Fiskerihistorie og kystkultur	Museum Vest
Herregardar	Østfoldmuseene
Kunst	Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design
Litteratur	Nynorsk kultursentrum
Magasin og bevaring*	Museene i Sør-Trøndelag
Minoriteter og mangfold	Oslo museum
Samisk	RiddoDuottarMuseet
Sjøfart	Norsk Maritimt Museum
Teknologi- og industrihistorie	Norsk Teknisk Museum

* Det faglege samarbeidet på dette området forsetter på andre måter enn som eget nettverk i 2015.

FIGUR 13: UTLÅN AV GJENSTANDAR OG FOTOGRAFI 2011-2014

FORVALTING AV SAMLINGAR

Statistikken for 2014 omfattar ei rekkje nye spørsmål retta mot samlingane. Musea har store samlingar av gjenstandar, fotografi, bygningar og arkiv. I tillegg forvaltar musea mellom anna teknisk-industrielle anlegg, kulturlandskap og hageanlegg. Det kjem no betre til syne i statistikken. Samtidig har det vore eit ønske om å få overblikk over tilhøva for oppbevaring av samlingane. Utfordringane med å bevare, forske på og formidle samlingane har ført til auka medvit om prioriteringar, som i nokre tilfelle endar med at musea avhendar objekt frå samlingane.

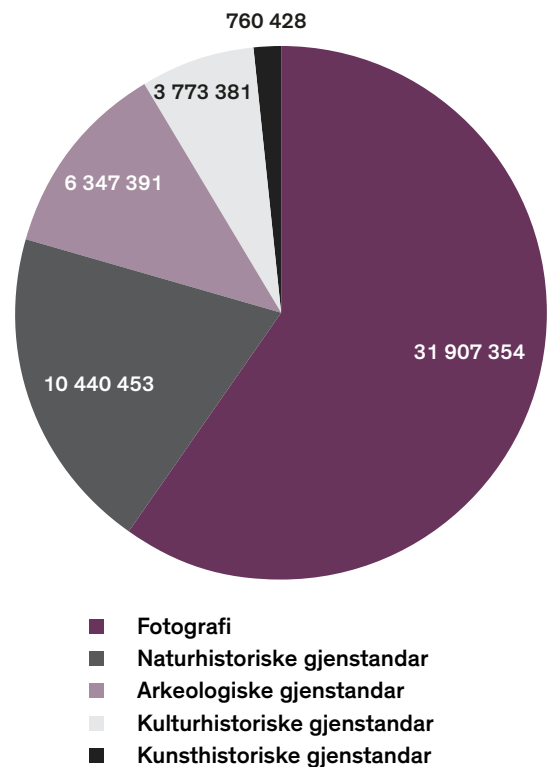
Samlingane

Totalt rapporterte musea for 2014 om meir enn 21,3 millionar gjenstandar og nærare 32 millionar fotografi. 89 museum forvaltar i alt 4 928 kulturhistoriske bygningar. 33 museum rapporterte om totalt 71 teknisk-industrielle anlegg. 34 av musea forvaltar ulike kulturlandskap, med eit samla brutto areal på meir enn 64 000 dekar, og 44 av musea har ansvar for i alt 2 500 dekar med hageanlegg.

I tillegg til desse samlingane har musea store samlingar av private arkiv. Dette går fram av statistikk som for arkivområdet no blir publisert av Riksarkivet.

Vedlikehald av bygningar og anlegg er ressurskrevjande. Mange museum rapporterer at utfordringane med bygningsforvaltning aukar og at dei ikkje greier å halde tritt med vedlikehaldsbehovet.

FIGUR 14: TAL GJENSTANDAR OG FOTOGRAFI (PER 31.12.2014)

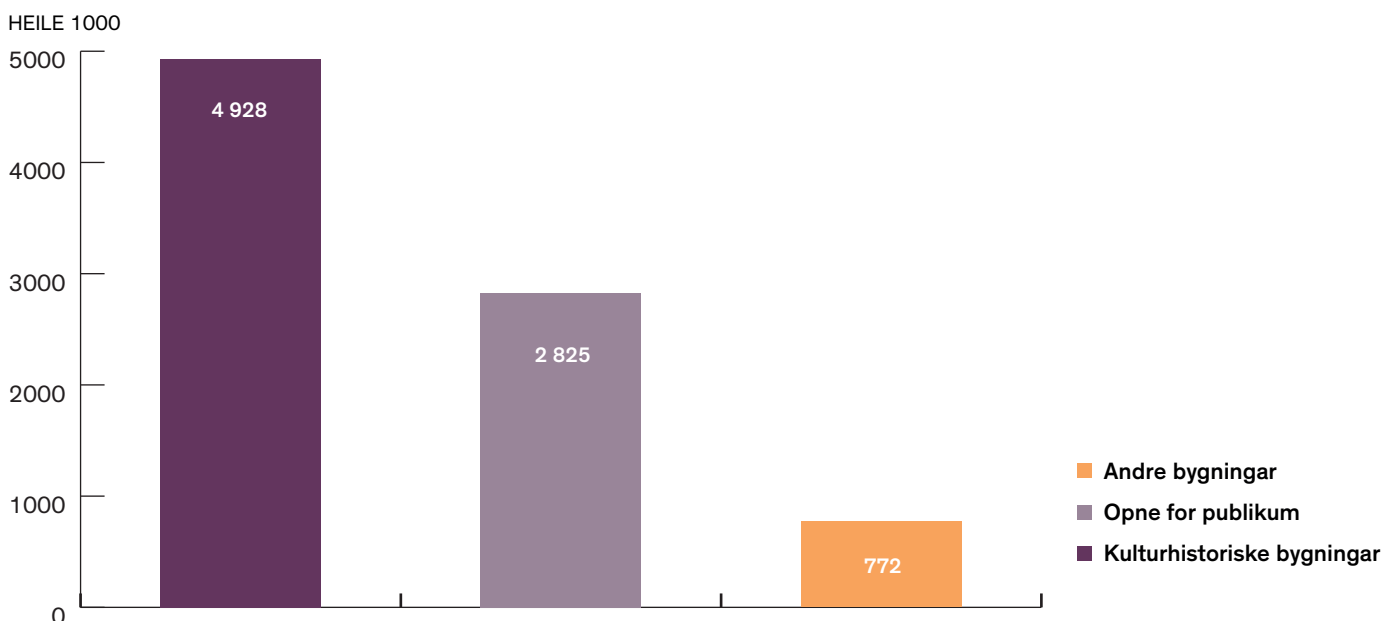
Tilvekst og avhending

Musea arbeider med betre rutiner for inntak av nye objekt til samlingane, prioritering av ressursane og avhending av materiale som ikkje har nokon verdi i forskning, formidling eller andre samanhengar. I 2014 avhenda 25 museum til saman 24 406 gjenstandar, 602 fotografi, 2 farkostar og 21 kulturhistoriske bygningar. Likevel blir samlingane stadig større.

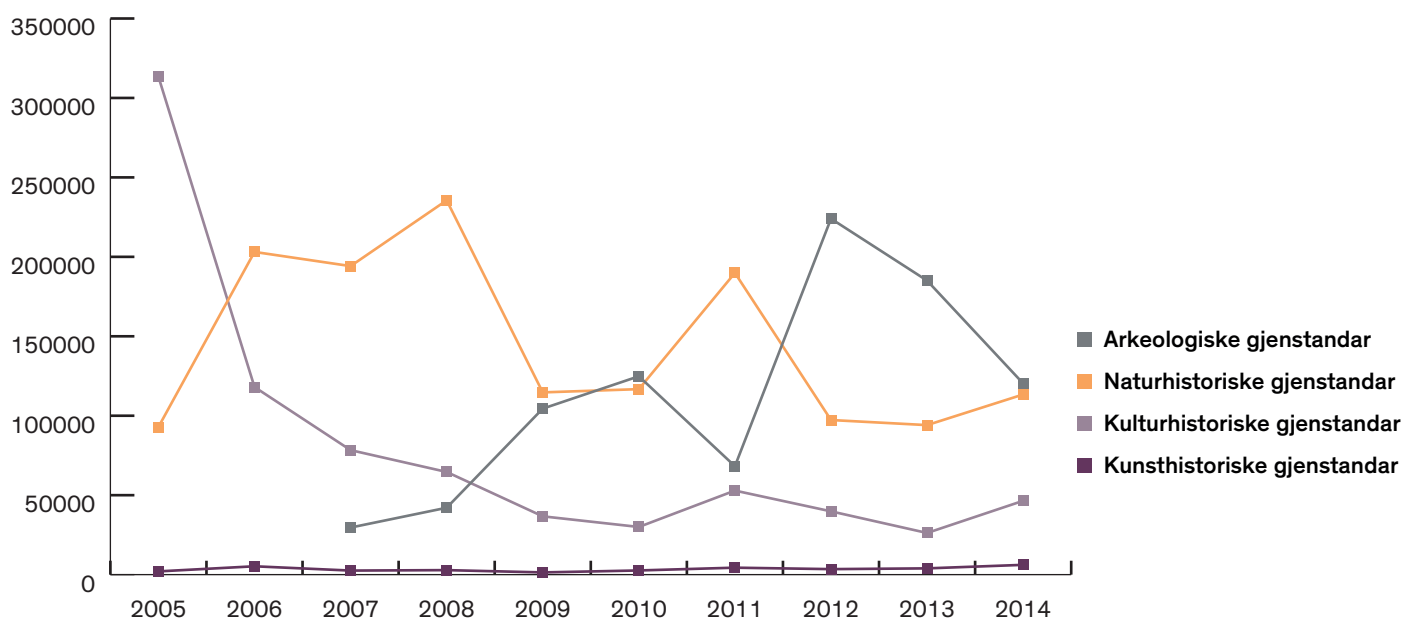
TABELL 3: MUSEA MED FLEST KULTURHISTORISKE BYGNINGAR

Anno museum AS	483
Stiftelsen Buskerudmuseet	240
Stiftelsen Akershusmuseet	212
Museene i Sør-Trøndelag A/S	206
Stiftelsen Lillehammer museum	205

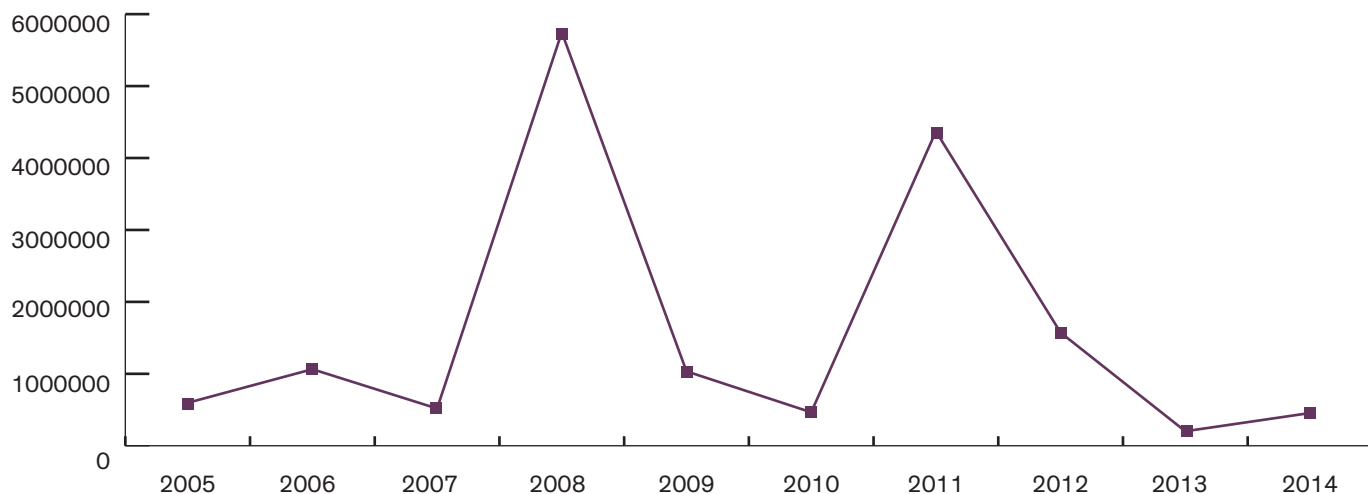
FIGUR 15: BYGNINGAR I 2014

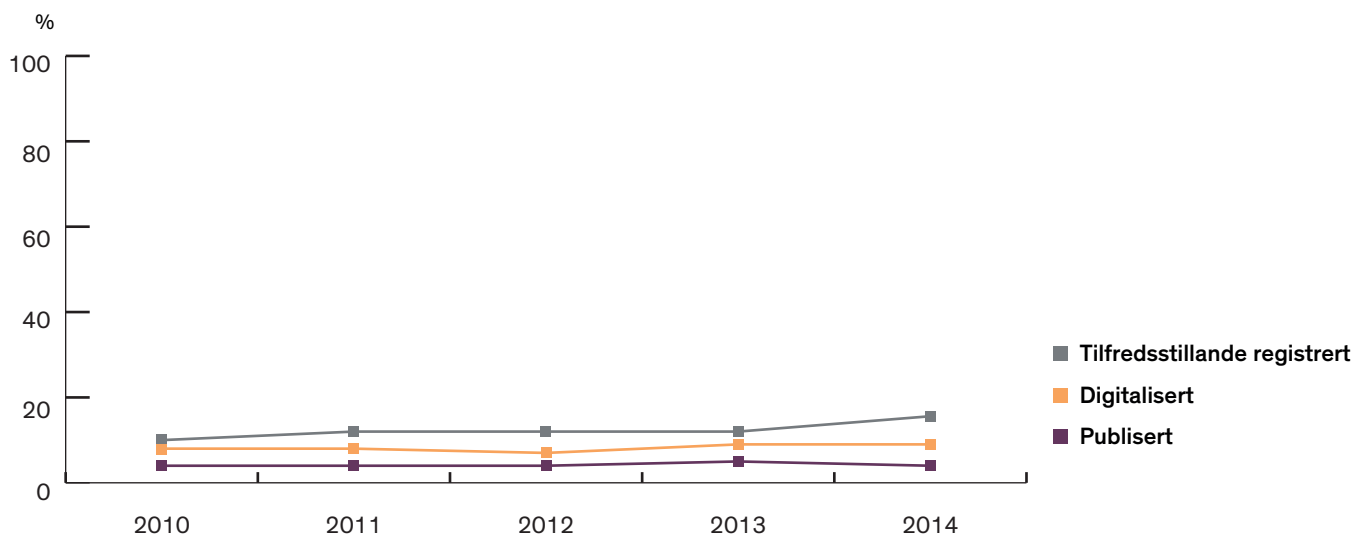
FIGUR 16: ÅRLEG TILVEKST AV GJENSTANDAR 2005-2014 (ARKEOLOGI FRÅ 2007)

FIGUR 17: ÅRLEG TILVEKST FOTOGRAFI 2005-2014

FIGUR 18: FOTOGRAFI REGISTRERT, DIGITALISERT OG PUBLISERT

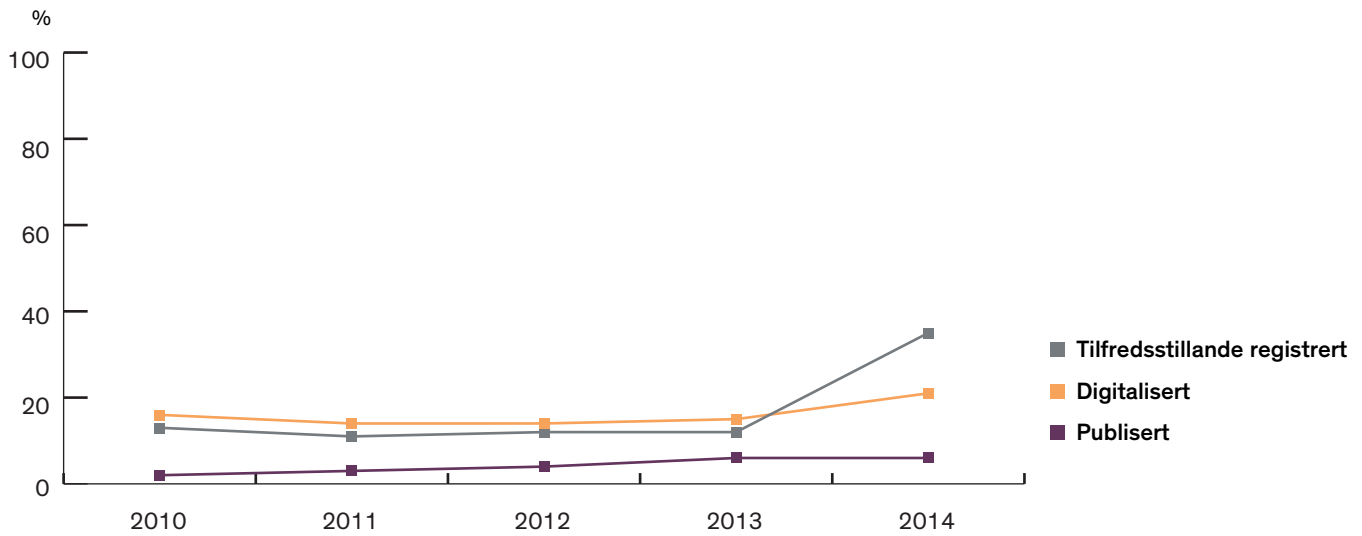

Tilvekst rapportert dei siste ti åra utgjør 5 prosent av dei kunsthistoriske gjenstandane i musea. Same tal for naturhistoriske samlingar er 14 prosent, medan 21 prosent av dei kulturhistoriske gjenstandane er samla i perioden. Heile 50 prosent av fotosamlingane i musea er tekne inn frå 2005 til i dag. Dei arkeologiske samlingane blei innlemma i statistikken i 2007. Tilveksten sidan då utgjorde i 2014 om lag 14 prosent av den totale bestanden.

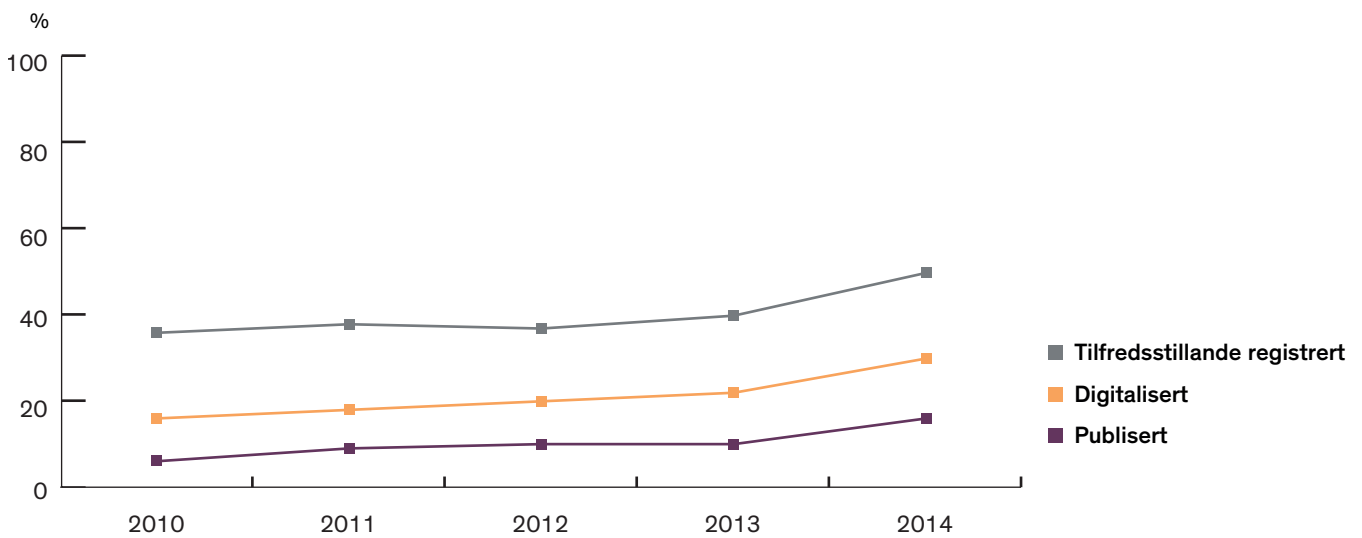
Dokumentasjon og digitalisering

Musea legg ned eit stort arbeid i å registrere og digitalisere samlingane. Digitalisering er eit viktig ledd i å forvalte og gjere samlingane tilgjengelege. I 2014 har spørsmål om registrering og digitalisering blitt endra noko for å stemme betre med praksisen i musea. Særskilt har nokre av universitetsmusea satsa på å digitalisere og gjere arkeologisk og naturhistorisk materiale tilgjengeleg, men også tala for dei kulturhistoriske og kunsthistoriske gjenstandskategoriene blir stadig betre. Etterslepet i registrering og digitalisering er størst for dei store fotosamlingane.

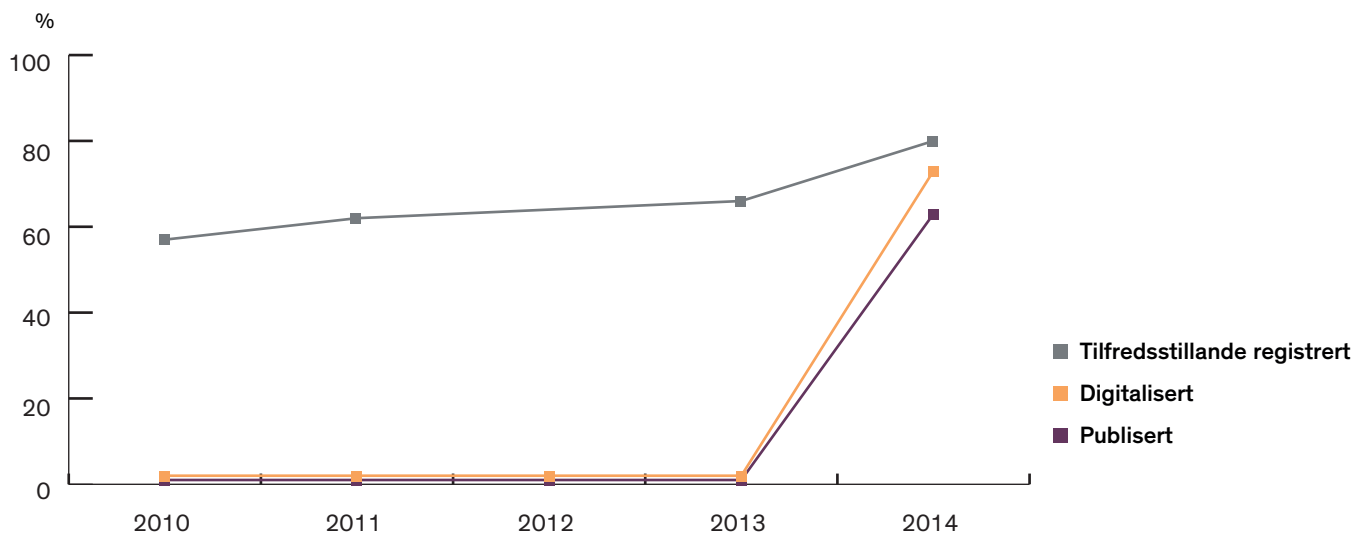
FIGUR 19: KUNSTHISTORISKE GJENSTANDAR REGISTRERT, DIGITALISERT OG PUBLISERT

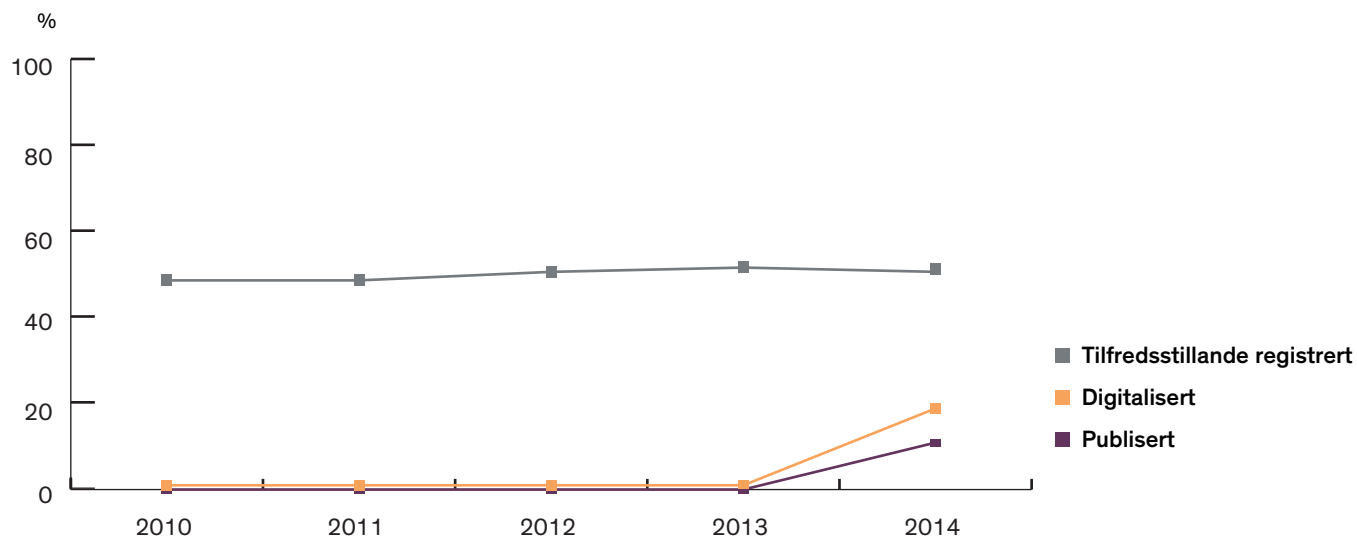
FIGUR 20: KULTURHISTORISKE GJENSTANDAR REGISTRERT, DIGITALISERT OG PUBLISERT

FIGUR 21: ARKEOLOGISKE GJENSTANDAR REGISTRERT, DIGITALISERT OG PUBLISERT

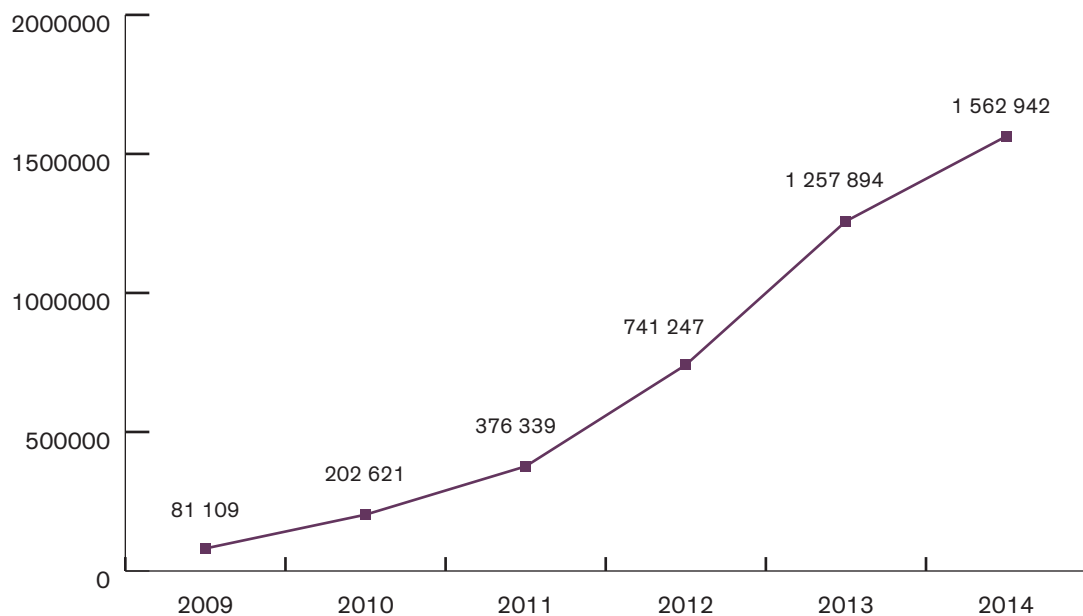

FIGUR 22: NATURHISTORISKE GJENSTANDAR REGISTRERT, DIGITALISERT OG PUBLISERT

Stadig fleire museum legg ut samlingane på nett. Besøket på www.digitaltmuseum.no, ein felles publiseringskanal for musea, tyder på at publikum set pris på å få digital tilgang til samlingane.

FIGUR 23: TAL BESØK PÅ DIGITALTMUSEUM.NO

Sikring og bevaring

I 2014 blei spørsmåla om planar i musea endra til at museet berre skal rapportere dersom planane omfattar heile museet. (Gjeld spesielt for dei mange konsoliderte musea.) 66 prosent har plan for bevaring og sikring som gjeld heile museet.

Musea rapporterte om i alt 6 tilfelle av brann eller brann-tilløp og 11 tilfelle av tjuveri eller tjuveriforsøk i 2014. Tala har vore stabile dei siste fem åra.

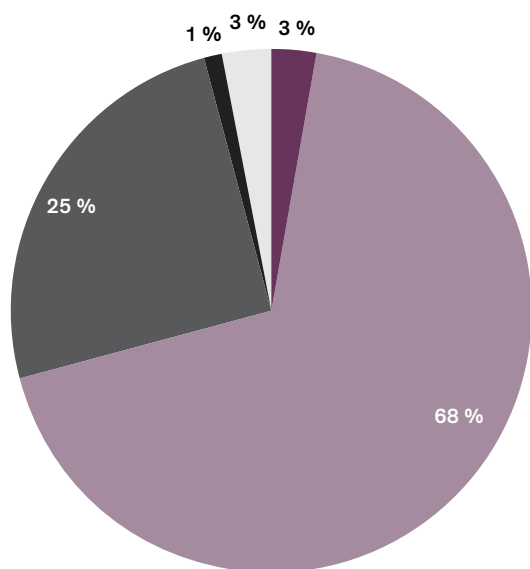
I rapporten *Vel bevart? Tilstandsvurdering av museums-samlingar* (2009) blir det anslått at om lag 50 prosent av gjenstandane og 65 prosent av fotografi ligg i svært gode eller tilfredsstillande magasin. Sjølv om tala i statistikken for 2014 ikkje kan samanliknast direkte med *Vel bevart?* tyder dei på ei viss betring av tilhøva for oppbevaring. KUD-musea rapporterte at 56 prosent av dei kunst-

historiske, kulturhistoriske, arkeologiske og naturhistoriske gjenstandane har svært gode eller tilfredsstillande tilhøve for oppbevaring. Same tal for fotografi var 67 prosent. Fleire av musea held på med å flytte samlingane inn i felles magasin. Det er derfor grunn til å vente betre tal i åra framover.

Rapporteringa tyder på at utfordringane er størst med dei naturhistoriske samlingane. Det er verdt å merkje seg at universitetsmusea, som har store samlingar, har andre rutiner for rapportering enn musea under Kulturdepartementet. Nokre av dei har derfor ikkje funne det mogleg å svare på spørsmål om tilhøve for oppbevaring av samlingane slik dei er formulerte i museumsstatistikken.

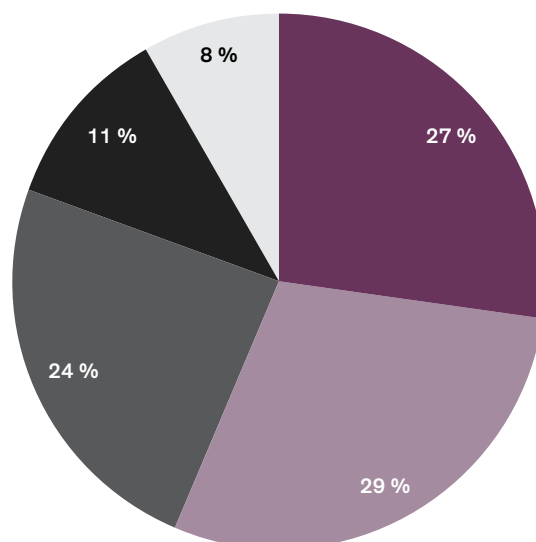
FIGURAR 24-28: FORHOLD FOR OPPBEVARING AV SAMLINGANE PER 31.12.2014

FIGUR 24: KUNSTHISTORISKE GJENSTANDAR

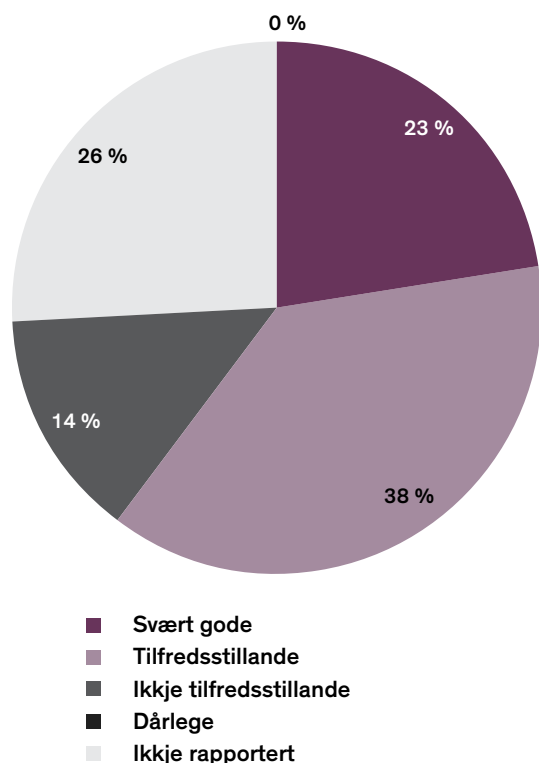
- Svært gode
- Tilfredsstillande
- Ikkje tilfredsstillande
- Dårlege
- Ikkje rapportert

FIGUR 25: KULTURHISTORISKE GJENSTANDAR

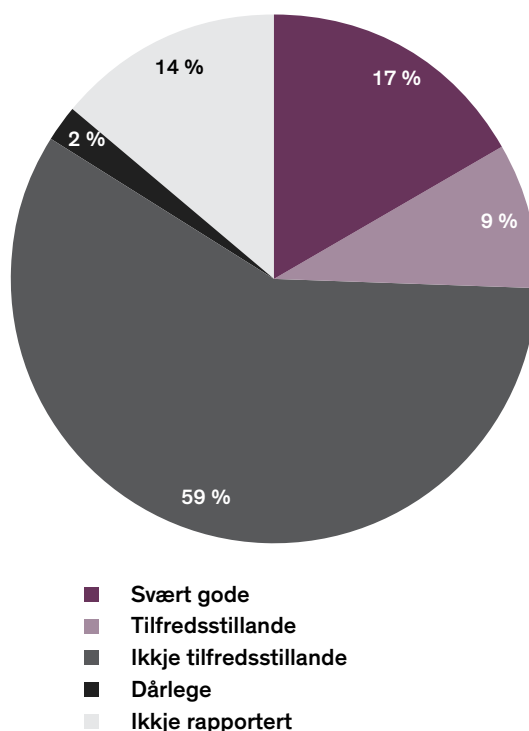

- Svært gode
- Tilfredsstillande
- Ikkje tilfredsstillande
- Dårlege
- Ikkje rapportert

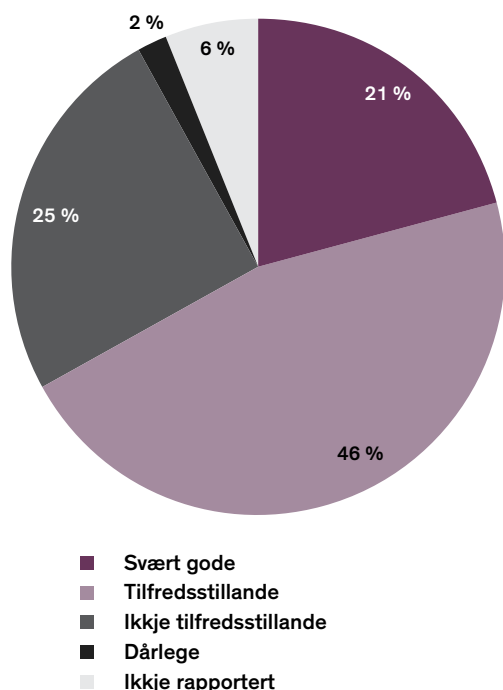
FIGUR 26: ARKEOLOGISKE GJENSTANDAR

FIGUR 27: NATURHISTORISKE GJENSTANDAR

FIGUR 28: FOTOGRAFI

OM STATISTIKKEN

Museumsstatistikken har som føremål å gi eit mest mogleg dekkande bilete av norske museum og samlingar. Vi må rekne med at svara på nye spørsmål som blei tekne inn for 2014 førebels er noko usikre, då det tek tid å innarbeide nye rapporteringsspørsmål.

Statistikken blei henta inn ved hjelp av web-skjema i regi av Kulturrådet. Svarprosenten har dei siste åra vore nær 100 prosent; slik er det også i år. Kulturrådet har samarbeidd med Statistisk sentralbyrå (SSB) om statistikken. Både SSB og Kulturrådet har gått gjennom tala for å luke ut feil, og mange museum har blitt kontakta for å avklare spørsmål. Statistisk sentralbyrå har publisert delar av materialet på sine heimesider: <http://www.ssb.no/museer/>. Kulturrådet samarbeider også med EGMUS – The European Group on Museum Statistics. <http://www.egmus.eu/>

Kulturrådet
Mølleparken 2
Postboks 8052 Dep
N-0031 Oslo

Tlf: +47 21 04 58 00

post@kulturradet.no
www.kulturradet.no